

На основу члана 30. ст. 1. и 5. Закона о стандардизацији ("Службени лист СФРЈ", бр. 38/77 и 11/80), у сагласности са председником Савезног комитета за енергетику и индустрију и савезним секретаром за унутрашње послове, директор Савезног завода за стандардизацију прописује

Правилник о техничким нормативима за заштиту складишта од пожара и експлозија

Правилник је објављен у "Службеном листу СФРЈ", бр. 24/87 од
3.4.1987. године.

Члан 1.

Овим правилником прописују се техничке мере заштите складишта од пожара и експлозија.

Одредбе овог правилника примењују се на затворена складишта која служе за чување сировина, полупроизвода и производа (у даљем тексту: роба).

Одредбе овог правилника не примењују се на: складишта код којих је носећа конструкција од негоривог материјала и служе за чување негориве робе у негоривој амбалажи, приручна складишта, складишта експлозива, складишта запаљивих гасова и запаљивих течности, преносна контејнерска складишта, као и складишта опасних материја (у даљем тексту: материје) код којих опасност не потиче од појаве пожара и експлозија.

Члан 2.

Ниже наведени изрази, у смислу овог правилника, имају следећа значења:

- 1) хладњача је складиште опремљено уређајима за одржавање ниске температуре и одређене влажности;
- 2) приручна складишта су складишта у којима се чува роба за потрошњу у току једног дана;
- 3) регално складиште је складиште у коме се роба чува у регалима висине до 12 m;
- 4) силос је складиште кружног или вишеугаоног хоризонталног пресека које служи за чување прашкастих или зрнастих материја;
- 5) високорегално складиште је складиште у коме се роба чува у регалима висине изнад 12 m;
- 6) затворено складиште је складиште које има кров и зидове којима је складиште затворено са свих страна и обезбеђено од продора атмосферичких материја.

Члан 3.

Затворена складишта могу бити:

- а) складишта у посебно изграђеном објекту;
- б) складишта у просторији која се налази у објекту који служи за друге намене.

Члан 4.

Према величини складишта се деле на:

- 1) мала складишта, површине до 1000 m²;
- 2) складишта средње величине, површине од 1001 до 3000 m² и регална складишта површине до 3000 m²;
- 3) велика складишта, површине изнад 3000 m² и сва високорегална складишта.

Члан 5.

Складишта морају имати прилаз за ватрогасна возила, и то:

- 1) мала складишта - најмање са једне стране;
- 2) складишта средње величине - најмање са две стране;
- 3) велика складишта и хладњаче - најмање са три стране;
- 4) силос (укључујући пријемно-отпремна места уз силос и остале помоћне просторије које су непосредно укључене у процес рада силоса) - са све четири стране.

Члан 6.

Пут за евакуацију из складишта према безбедном простору мора да буде: непрекидан, раван са што мање кривина, увек слободан и незакрчен. Смер према излазу за евакуацију означава се на поду, стрелицама жуте боје. Пут за евакуацију мора бити најмање ширине 0,8 m и ограничен светлозеленим тракама ширине 10 cm.

Члан 7.

Врата на путу за евакуацију морају бити широка најмање 0,8 m, морају бити заокретна, тако да се отварају у смеру излажења, и не смеју имати праг.

Ако су врата на путу за евакуацију клизајућа или заокретна и шира од 1,25 m на њима се морају направити заокретна врата која морају задовољити захтеве из става 1. овог члана.

Члан 8.

Складишта са пожарним оптерећењем вишим од 1000 MJ/m² морају имати најмање два излаза за евакуацију, постављена тако да се просторија складишта може безбедно напустити, без обзира на то с које стране је започео пожар.

Члан 9.

Степенице које су намењене за евакуацију морају бити широке најмање 0,8 m и изграђене од негоривог материјала отпорног према пожару најмање 0,5 h.

Члан 10.

У свакој од подрумских или сутеренских просторија у складишту морају се изградити по једне степенице на две различите стране, које воде до нивоа земљишта.

Члан 11.

Велика складишта и складишта средње величине која имају најмање један надземни спрат морају имати пожарне степенице које се постављају на највећем могућем растојању од просторије за погонске уређаје.

Члан 12.

Пожарне степенице праве се на браницима за заштиту од пада и постављају се од нивоа земљишта до крова, на највећој могућој удаљености од просторије за погонске уређаје.

Степеницама из става 1. овог члана мора се обезбедити слободан прилаз са свих спратова у складишту.

Члан 13.

Степен отпорности конструкционих елемената складишта према пожару дат је у табели 1.

Табела 1.

	Мала складишта			Складишта средње величине			Велика складишта		
	Пожарно оптерећење								
	ниско	средње	високо	ниско	средње	високо	ниско	средње	високо
Степен отпорности према пожару, према стандарду ЈУС У.Ј1.240	II	II	III	II	III	IV	III	IV	V

Ако је складиште опремљено уређајима за аутоматско гашење пожара, степен отпорности конструкционих елемената према табели 1 може се смањити за један.

Носеће челичне конструкције у великим складиштима и складиштима средње величине са високим и средњим пожарним оптерећењем морају се заштитити негоривим материјалом тако да њихова отпорност према пожару задовољава захтеве из табеле 1, или простор складишта мора бити заштићен уређајима за аутоматско гашење пожара.

Члан 14.

Отпорност пожарног зида према пожару одређује се према пожарном сектору који има више пожарно оптерећење.

Члан 15.

Пожарни зид мора да надвисује кров складишног објекта најмање за 50 cm, а ако је кров од горивог материјала, на обе стране, по 160 cm од зида, уграђује се и део крова од негоривог материјала.

Ако пожарни зид чврсто приања уз доњу страну кровне конструкције чија је отпорност према пожару најмање 2 h, такав зид не мора да надвисује кров складишта.

Члан 16.

Врата у пожарном зиду морају имати исту вредност отпорности према пожару као и зид у коме се налазе, морају се затварати аутоматски и мора да постоји могућност за ручно затварање. Површина таквих врата не сме да пређе 25% површине зида.

Члан 17.

Зидови степеништа и шахтова за лифтове који служе за превоз робе и лица морају бити отпорни према пожару најмање:

- 1) 1 h у складиштима чије је пожарно оптерећење ниже од 1300 MJ/m²;
- 2) 1,5 h у складиштима чије је пожарно оптерећење изнад 1300 MJ/m².

У случајевима наведеним у одредбама под 1) и 2) овог члана, врата на лифтовима морају бити отпорна према пожару најмање 0,5 h.

Члан 18.

Носеће конструкције рампе и надстрешнице затворених складишта опасних материја праве се од негоривог материјала.

Члан 19.

Највеће дозвољене површине пожарних сектора у затвореним складиштима дате су у табели 2, с тим да сваки пожарни сектор мора да има најмање један спољни зид на коме се налази улаз у складиште.

Табела 2.

Највеће дозвољене површине пожарних сектора, у m ²			
Врста материјала	Без инсталација за аутоматско откривање пожара	Са инсталацијама за аутоматско откривање пожара	Са уређајима за аутоматско откривање и гашење пожара
Запаљиве прашкасте материје	до 400	до 800	неограничено
Чврсте компактне запаљиве материје, температуре паљења до 300 °C	до 2000	до 3000	неограничено
Чврсте компактне материје, температуре паљења изнад 300 °C	до 3000	до 4500	неограничено

Код складишта која имају више спратова није дозвољено спајање просторија са два спрата или више спратова у један пожарни сектор.

Високорегална складишта, без обзира на величину, чине један пожарни сектор.

Члан 20.

У складиштима у којима постоји опасност од стварања експлозивних смеша морају се предузети следеће мере:

- 1) електрични уређаји и опрема, као и манипулативна и транспортна средства, морају бити конструкционо изведена у противексплозионој заштити;
- 2) манипулативна и транспортна средства за чији се погон користе мотори са унутрашњим сагоревањем морају имати хватач варница на издувној цеви;
- 3) подови морају бити од негоривог материјала који не варничи и морају проводити статички електрицитет;
- 4) врата, поклопци и прозори који се отварају морају бити од негоривог материјала који не варничи, а ако су од метала, морају бити уземљени;
- 5) кућишта за сијалице морају бити од негоривог материјала и морају бити постављена тако да се онемогући разбијање сијалица приликом рада механизације;
- 6) складишта се морају природно проветравати, а где то није дозвољено мора се обезбедити и вештачко проветравање. Површина отвора за природно проветравање или вештачко проветравање складишне просторије мора бити толико да се не сме достићи вредност од 10% доње границе експлозивности било које присутне запаљиве компоненте;
- 7) на местима стварања експлозивних смеша, поред општег проветравања, морају се уградити уређаји за локално одсисавање;
- 8) унутрашње површине складишта на којима би се могла скупљати запаљива прашина морају бити глатке и без тешко приступачних места.

Члан 21.

Запаљива прашина из складишта не сме се издувати помоћу компримованог ваздуха.

Члан 22.

На местима пролаза кроз граничне конструкционе елементе пожарног сектора, отвори за пролаз електричних каблова морају се обложити негоривим материјалом исте отпорности према пожару као и гранични конструкциони елементи и морају бити заптивени негоривим материјалом.

Члан 23.

У свим складишним просторијама мора постојати главни прекидач који омогућује искључивање електричне струје у целом складишту, а у свакој складишној просторији мора постојати главни прекидач за искључивање електричне струје у тој просторији, без обзира на број секторских прекидача.

Прекидачи из става 1. морају бити постављени на места која су лако приступачна у случају пожара.

У високорегалним, великим складиштима и складиштима средње величине, као и у силосима и хладњачама, мора постојати прекидач помоћу ког се може искључити електрична струја у целом складишту, а у свакој складишној просторији мора постојати главни прекидач за искључивање електричне струје за ту просторију.

Члан 24.

Складишта морају бити снабдевена нужним светлом које се аутоматски укључује нестанком електричне струје и које обезбеђује осветљавање у случају пожара у трајању од најмање 1 h.

Члан 25.

Складишта се могу грејати електричним радијаторима или системом централног грејања топлом водом или паром, под условом да се котларница налази ван складишта и ван зоне опасности и да су димњаци снабдевени уређајима за спречавање испуштања варница.

Грејна тела у складишту опасних материја не смеју достићи температуру 10 °C нижу од температуре самопаљења материје која има најнижу температуру самопаљења.

Члан 26.

Мала складишта негоривих материја у негоривој амбалажи чије пожарно оптерећење не прелази 300 MJ/m² могу се грејати и електричним пећима и пећима на чврста, течна или гасовита горива. Пећи морају бити смештене у боксове од негоривог материјала, морају бити осигуране од испадања жара или изливања течног горива, а њихова постоља морају бити од ватросталног материјала.

Члан 27.

Удаљеност ускладиштене робе од електричних прекидача и хидраната мора бити толика да је могућ несметан приступ до њих, а од сијаличних места и грејних тела, која немају штитник од зрачења топлоте, удаљеност ускладиштене робе не сме бити мања од 0,5 m.

Члан 28.

Високорегална складишта у којима се складишти горива роба упакована у гориву или негориву амбалажу обезбеђују се стабилним инсталацијама за аутоматско гашење пожара.

Члан 29.

Складишта морају бити заштићена громобранским инсталацијама.

Члан 30.

Ако се складишта материја које могу да створе експлозивне смеше састоје од више просторија у посебно изграђеном објекту, свака од тих просторија мора имати засебан експлозиони одушак.

Члан 31.

Складишта која се налазе у објекту који служи и за друге намене морају имати најмање један спољни зид на коме се налази улаз у складиште.

Складишта из става 1. овог члана морају бити одвојена од осталих просторија пожарним зидом.

Члан 32.

Даном ступања на снагу овог правилника, престаје да важи правилник о техничким нормативима за складишта запаљивих и опасних материја ("Службени лист СФРЈ", бр. 14/80 и 9/81).

Члан 33.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СФРЈ".

Бр. 07-93/3

8. јануара 1987. године

Београд

Директор
Савезног завода за
стандардизацију,
Вукашин Драгојевић, с.р.